

der er kommet ind i Forhandlingerne. Jeg troer, at der er en Sammenhæng paa en vis Maade mellem denne Lov, som foreligger, og § 98 i Grundloven, men just ikke ganske paa den Maade, som den ærede Premierminister udtalte. Jeg troer ikke, at disse Bestræbelser, hvorom denne Lov dreier sig, have deres Rod i § 98, men at § 98 meget mere har sin Rod i disse Bestræbelser for at fremme Fæstegodsets Overgang til fri Eiendom. Grundlovens § 98 indeholder, naar den taler om, at det skal bestemmes ved Lov, hvorledes Lehn, Fideicommisser og Stamhuse kunne overgaae til Selveiendom, Bestemmelser om, hvad man i technisk Forstand kalder Allodification; den paabyder, at det skal ved Lov bestemmes, hvorledes Lehn, Stamhuse og Fideicommissgodser kunne allodificeres og gjøres til fri Eiendom. Som min ærede Sidemand udtalte, gaaer den blot ud paa at have Lehnbaandet, og ikke Fæstebaandet; den adskiller Lehn, Stamhuse og Fideicommisser fra Eiendomme, der høre under den almindelige Arvegang; den handler aldeles ikke om, at Fæstegodset skal gaae over til at blive fri Eiendom, og forsaavidt har den ikke Noget med denne Lov at gøre. Men hvorfor har man bestemt i § 98, at Lehn, Stamhuse og Fideicommisser, forsaavidt de ere Godser, skulle allodificeres, og derimod ikke Fideicommisser, forsaavidt de ere Capitaler? Det er aabenbart, fordi § 98 er oprunden af Bestræbelserne efter at fremme Selveiendom, skjøndt der tillige kom et andet Motiv til, at man nemlig overhovedet, dengang Grundloven blev given, var ugunstig stemt mod den særegne Majoratsarv. Men, naar man vilde have gennemført Sagen efter denne sidste Bestemmelse alene, at tilintetgjøre hele Majoratsinstituttet, da maatte man have gaaet løs ogsaa paa Pengemajorater; men det gjorde man ikke; man gennemførte kun det, som til lige stærkt fordreides af en anden Interessé, nemlig Interessén for Selveiendoms Fremgang. Man saae, at for Selveiendoms Udbredelse var det en meget stor Hindring, at der paa Eiendomme, til hvilke der hørte meget Fæstegods, hvilede et fideicommissariff Baand, som holdt Eiendommene sammen; naar det afløstes, troede man ogsaa, at dette Gods let vilde

gaae over til Selveiendom, ligesom det havde vilst sig, at Fæstegodset paa private Godser let gif over til Selveiendom. Altsaa, fordi den almindelige Tendents mod Majorater idethele styrkedes og understøttedes af Hensynet til at fremme Selveiendom, derfor kom denne Paragraph ind i Grundloven; der blev ikke udtalt absolut Allodification af alle Majorater, men der optoges en Paragraph, som paabød Allodification af Lehn og Fideicommisser, forsaavidt de bestaae i Gods. Dette troer jeg er den virkelige Sandhed. Forresten er dette Incidentspunct jo kun kommet ind tilfældigt, og vil ikke kunne have nogen Indflydelse paa Afstemningen.

Nyholm: Jeg skal blot tillade mig at gjøre den Bemærkning, at Anledningen til, at jeg er fremkommen med det nærværende Lovforslag, var alene den, at jeg har ønsket, at der skulde virkes til, at Fæstegodset ad Frivillighedens Vej kunde gaae over til Selveiendom og Arvefæste. Det har været Hensigten, og derfor har jeg ikke taget i Betænkning i sin Tid i mit Forslag — hvad der glæder mig, at Udvalget har optaget i dets § 4 — at lade de offentlige Stiftelser slutte sig til Lehnene og Fideicommisserne, som Loven iøvrigt omtaler, og som nævnes i Grundloven. Jeg skulde derfor meget ønske, at § 4 kunde vinde Rigsdagens og i sin Tid Regjeringens Bifald. Der gives blandt disse Stiftelser flere, som have et meget betydeligt Quantum Hartkorn, og det er i Besynderlighed disse, med Hensyn til hvilke man har ønsket, at de skulde ved deres Exempel fremrage til at bewirke Overgang til fri Eiendom; disse Stiftelser omfatte nemlig, saavidt jeg veed, c. 13,000 Tdr. Hartkorn, eller saa omtrentligt. Disse Eiendomme ere af en særegen Beskaffenhed; der er med Hensyn til dem en Lov af 1769, som siger, at der skal træffes, saavidt muligt, Foranstaltninger til, at de kunne gaae over til Eiendom under visse Betingelser, naar der ikke hazarderes Noget derved; men ved Siden deraf er der idetmindste i senere Tundatser for disse Stiftelser optaget specielle Bestemmelser om, at vedkommende Bestyrere ikke kunne sælge uden at søge om speciel Tilladelse. Nu har man hørt, at der gives Bestyrere for visse